

Slovenska Svobodomiselna Podporna Zveza

USTANOVljena 1908 INKORPORIRANA 1909

GLAVNI URAD: 245-47 WEST 103rd STREET, CHICAGO, ILLINOIS
Telefon: — PULLMAN 9685

UPRAVNI ODBOR:
Vatro J. Grill, predsednik, 6231 St. Clair Avenue, Cleveland, O.
John Kwartich, I. podpredsednik, Bridgeville, Penna.
Rudolph Lisch, II. podpredsednik, 6231 St. Clair Avenue, Cleveland, O.
William Rus, tajnik, 245-47 West 103rd Street, Chicago, Ill.
Mirko Kuhel, blagajnik, 245-47 West 103rd St., Chicago, Ill.

NADZORNI ODBOR:
Mike Vrbovnik, predsednik, Huston, Penna.
William Candon, 1058 E. 72nd Street, Cleveland, Ohio.
Frank Laurich, 10 Linn Ave., So. Burgettstown, Penna.

POROTNI ODBOR:
Anton Zaltz, predsednik, Box 924, Forest City, Penna.
Steve Masar, 4439 Washington Street, Denver, Colo.
Vincent Fugel, 1023 South 58th St., West Allis, Wis.

GLAVNI ZDRAVNIKI:
Dr. F. J. Arch, 618 Chesnut St. N. S. Pittsburgh, Penna.

URADNO GLASILO:
"ENAKOPRAVNOST", 6231 St. Clair Avenue, Cleveland, O.

Vsa pisma in stvari, ki se nanašajo na slovenske tajnike, morajo biti poslani na naslov tajništva uradnega glasila, se naj pošilja na naslov tajništva uradnega glasila, se naj pošilja naravnost na naslov "ENAKOPRAVNOST", 6231 St. Clair Avenue, Cleveland, Ohio.

IZ PRIMORJA

V Gorici
Imamo novega prefekta. Pred kratkim je vlada s posebnim dekretom preimenovala, vpokojila in imenovala celo vrsto novih pokrajinskih poglavarjev. Med premeščenimi prefekti je bil tudi dosedanji goriški pokrajinski glavar Salvator Introna. Za njegovega naslednika je bil imenovan dr. Tomaž Ciampani, ki je bil doslej prefekt v Aquili. O Introni je šel po deželi glas, da je bil vodja tajne fašistične policije O V R A. Vse kaže, da nastaja mnogo za njim. Leta 1925 je bil eden izmed vodilnih funkcionarjev pri generalni direktoriji za javno varnost. V polih letih je vodil pokrajinske uradne in politične zadeve. Znan je po poročilih italijanskih listov, da so se sodelavci in kmetje pod njegovim antifašističnim propagandnim vplivom pridružili pokrajinske upiralske oblasti. Pred kratkim je bil uspešno borbo, tako imenovana sedaj dočela in zasledila Dalmacijo, je dr. Ciampani služil pri dalmatinski guvernerki upravi. V Zadru je tudi oženil z neko domačinko.

V Velikem Dolu
pri Komnu nameravajo sedanjo šolo dvigniti za eno nadstropje. Komenska občinska uprava je v ta namen najela 18.000 lir posojila.

Po 15 letih
Pred nekim sodiščem v Puli je bil obsojen Franc Brancella iz neke vasi blizu Bala na 5 let ječe, plačilo vseh stroškov in odškodnine, kakor jo je zahtevala civilna stranka.

26. maja 1921. leta so se vršile v Italiji po prvi parlamentarne volitve. V Istri kakor po drugih pokrajinah ob vzhodni italijanski meji so bile takrat politične razmere silno težavne. Volilna borba je bila stalno na vrhuncu. Baš na volilni dan se je pripetil v obsojenčevi rojstni vasi blizu Bala krvav dogodek. Italijanski profesor Josip Celentija je bil v bližini vasi nenadoma napaden in težko ranjen. Preiskava oblasti je ostala spočetka brez pravega uspeha, pozneje pa so pričeli sumiti, da so Celentija napadli trije hrvaški fantje, med njimi neki Udovič, ki so ga aretirali in postavili pred sodišče. Bil je obsojen na 7 let težke ječe. Ostala dva napadalca, Brancella, in neki njegov neznan tovariš, pa sta zbežala preko meje.

Sedaj, po 15 letih, so karabinerji Brancello, ki se je medtem vrnil domov, nenadoma prijel in po kratkem zaslišanju je baje priznal, da je sodeloval pri napadu na profesorja Celentija.

Tržaški pomorski
Promet polagoma vendarle narašča. V mesecu juniju je bil promet v luki 31.115 ton blaga, lani ob istem času pa 28.115. V prvem polletju tega leta je promet narasel skupno na 2.043.850 ton, medtem ko je lani v istem času 1.888.282 ton, tako da znaša prirast 155.568 ton blaga.

V Cezsoči
bil imenovan za novega krabovnega tajnika fašistične organizacije. Praznovali so, ker se je vrnil letni občni zbor pokrajinske politične zveze. Na zboru je bil izvoljen tajnik Bellini je poročilo o delovanju zveze, v katerem pa ni navedel nikakih konkretnih podatkov o številni moči istrskega

Mrliča so našli v Vrtojbi
V potoku, ki teče skozi Vrtojbo, so 10. t. m. kmetje našli truplo Ant. Nemca iz Vrtojbe. Preiskava je ugotovila, da je Nemeu nenadno postalo slabo, vsled česar je padel v Vrtojbi in utonil.

Iz zaporov v Ajdovščini je pobegnili
pred nekaj časa 22 letni Leopold Rijavec. Zaprlji so ga bili, ker je skrivaj prestopil mejo. Fant je pobegnul iz zaporov, a so ga sedaj vnovič dobili in zaprli.

Umrli so v Gorici:
Lucija Stabon, roj. Kober, 68 let; Marija Butkovec, vdova Močilnik, 82 let; Maks Kogoj 2 leti; Leopold Jablanšček 37 let;

Tržaški pomorski
Promet polagoma vendarle narašča. V mesecu juniju je bil promet v luki 31.115 ton blaga, lani ob istem času pa 28.115. V prvem polletju tega leta je promet narasel skupno na 2.043.850 ton, medtem ko je lani v istem času 1.888.282 ton, tako da znaša prirast 155.568 ton blaga.

Alojzija Pavlin, roj. Lašič, 57 let; Štrajn Ivan 22 let; Makor Valerij 10 let; Alojzija Zaletel 8 let; Marija Zbogor 81 let.

Cene živil v Gorici
Dne 13. julija je mednarodni odbor v Gorici za drobnoprodajo določil tle maksimalne cene: polenovka 3:40 l za kg; surovo maslo 8.80 l; pražena kava 28 l; moka št. 0 1.60 l; moka št. 1 1.50 l; koruzna moka 0.90 l; bovški sir (masten) 5.60 l; polmasten 4.20, pust 4 l; mleko 0.70 (za liter); sladkor v sipi 6.20, v kristalih 6.05 l; kravje meso 4.60—5.80 l, govedina 4.80—6.20 l; teletina 4.50—7.50 l; svinjina 6.40—7 l; oglje 85 l za kvintal.

Tržne cene v Trstu
Mednarodni odbor je 16. t. m. določil v Trstu tele cene za živila v drobni razprodaji: navaden kruh iz moka št. 2 (500 g) 1.25 l, kruh iz moka št. 1 1.30 l za kilo; moka št. 0 1.55 l kilo; moka št. 1 1.45 l; koruzna moka 1.05 do 1.10; riž 1.45 do 1.80 l; testenine 1.90 do 2.80 l; kravje meso 4—6.80 l; meso mlade govede 4.40—6.40 l; teletina 4.80—7.60 l; sladkor v sipi 6.20 l; kristalni 6.10 l; kava 23.60 l; olje olivno Ia 6.60 l; olivno olje Ia 5.60 l; oglje 0.40 l.

Električni naočniki
Čudovito zdravljenje
Zdi se, da je zdravniška veda tudi že tehniška veda. Na dunajski kliniki so v teh dneh uvedli za zdravljenje boleznij v glavi posebne naočnike:

Elekttrične naočnike. To je nekakšna dvojnata nalčnica, ki jo dajo bolniku čez oči. Rrsrk — pritisek na električni gumb — in naočniki se napolnijo z elektriko.

In elektrika steče naravnost v možgane. Možgane elektrizirajo, ne da bi odprli lobanjo. Skozi odprtine za oči v lobanji spolzi elektrika v možgane in sicer z električnimi naočniki. Uporabljajo jih za zdravljenje posledic kapi in ohromelosti. Z elektriko zdravijo tudi otrplost tilnika, tako zvani "čarobni strel". Z električnim ovrtnikom preženje otrplost. Bolniku položijo krog vratu električno napravo, nekakšen ovrtnik in bolezen leze iz telesa potom elektrike.

Z elektriko omrtvičijo tudi dele telesa. Če ti je bilo treba dati izdreti zob, si dobil injekcijo kokaina. To je povzročalo bolečine. Zdaj ne bo več teh injekcij, marveč bo električni tok na dotičnem mestu vse opravil. V zdravniški vedi je tehnika resnično v veliko pomoč. Le žal, da mrtvih objuati vendarle tudi elektrika ne more.

Štrašna suša
V jugozapadni Istri vlada že mesec dni strašna suša. V nekaterih krajih je padel poslednji dež meseca februarja, ko je v Čičariji poslednji snežilo. Na poljih je vse uničeno. Krompirja ne bo niti za seme. Olive so se v večjem delu popolnoma posušile. Enako je s trto, ki je za Istro glavni vir dohodkov. Iz posameznih vasi morajo po 10 ur daleč, da dobijo vodo v mlakužah in tolmunih usahljenih potokov. Zaradi popolnoma nerabne vode so se pojavile ponekod tudi že razne bolezni. Po nekkih vaseh je že več ljudi obbolelo za tifusom. Zato so oblasti izdale najstrožje higienske odredbe. Kmetom je poginilo že mnogo živine, za katero nimajo ne vode ne sena. Ponekod prodajajo seno po 35 lir za 100 kg. Oblasti tolažijo ljudi, da bo prihodnja leta, ko bo dograjen veliki buzetški vodovod, vode v izobilju.

Na tržaški visoki šoli
za gospodarske in trgovske vede je promoviral g. Vladimir Turina iz Tržiča. Razpravljal je o tezah "Jugoslovenska zunanja trgovina in gospodarski odnošaji med Italijo in Jugoslavijo." "Zitni problem v Jugoslaviji in njegovi učinki na tr-

Lepo in udobno stanovanje
4 velike sobe zgoraj, ali 5 sob spodaj in garažo se odda v najem. Vpraša se na 1076 E. 72 St.

Hranilna vloga
International Savings and Loan Co., se prodaja. Poizve se na 986 E. 74 St.

Hiša
za eno družino, 6 sob, pri Euclid Beach, se prodaja. Takoj se plača \$500, ostanek v obrokih, nižjih kot najemina. Vprašajte na 986 E. 74 St.

Gostilno
na prometnem kraju v slovenski naselbini, se prodaja poceni, ker ima lastnik še drugo trgovino. Licenca za vino, 6% pivo in "highballs". Za naslov se poizve v uradu "Enakopravnosti".

J. S. WIDGOY
Slovenski fotograf
se priporoča vsem za izdelavo vsakovrstnih slik po zmernih cenah.
485 E. 152 St.

govinsko bilanco" ter "Nezakonski otroci in načrt novega civilnega zakonika." Prvič po tolikih letih so bila na tržaški univerzi obravnavana vprašanja, ki se neposredno nanašajo na jugoslovensko narodno gospodarstvo. Zato je ta dogodek vzbudil pozornost ne le vseučiliških krogov, marveč tudi vse ostale javnosti.

Električni naočniki
Čudovito zdravljenje
Zdi se, da je zdravniška veda tudi že tehniška veda. Na dunajski kliniki so v teh dneh uvedli za zdravljenje boleznij v glavi posebne naočnike:

Elekttrične naočnike. To je nekakšna dvojnata nalčnica, ki jo dajo bolniku čez oči. Rrsrk — pritisek na električni gumb — in naočniki se napolnijo z elektriko.

In elektrika steče naravnost v možgane. Možgane elektrizirajo, ne da bi odprli lobanjo. Skozi odprtine za oči v lobanji spolzi elektrika v možgane in sicer z električnimi naočniki. Uporabljajo jih za zdravljenje posledic kapi in ohromelosti. Z elektriko zdravijo tudi otrplost tilnika, tako zvani "čarobni strel". Z električnim ovrtnikom preženje otrplost. Bolniku položijo krog vratu električno napravo, nekakšen ovrtnik in bolezen leze iz telesa potom elektrike.

Z elektriko omrtvičijo tudi dele telesa. Če ti je bilo treba dati izdreti zob, si dobil injekcijo kokaina. To je povzročalo bolečine. Zdaj ne bo več teh injekcij, marveč bo električni tok na dotičnem mestu vse opravil. V zdravniški vedi je tehnika resnično v veliko pomoč. Le žal, da mrtvih objuati vendarle tudi elektrika ne more.

Štrašna suša
V jugozapadni Istri vlada že mesec dni strašna suša. V nekaterih krajih je padel poslednji dež meseca februarja, ko je v Čičariji poslednji snežilo. Na poljih je vse uničeno. Krompirja ne bo niti za seme. Olive so se v večjem delu popolnoma posušile. Enako je s trto, ki je za Istro glavni vir dohodkov. Iz posameznih vasi morajo po 10 ur daleč, da dobijo vodo v mlakužah in tolmunih usahljenih potokov. Zaradi popolnoma nerabne vode so se pojavile ponekod tudi že razne bolezni. Po nekkih vaseh je že več ljudi obbolelo za tifusom. Zato so oblasti izdale najstrožje higienske odredbe. Kmetom je poginilo že mnogo živine, za katero nimajo ne vode ne sena. Ponekod prodajajo seno po 35 lir za 100 kg. Oblasti tolažijo ljudi, da bo prihodnja leta, ko bo dograjen veliki buzetški vodovod, vode v izobilju.

Lepo in udobno stanovanje
4 velike sobe zgoraj, ali 5 sob spodaj in garažo se odda v najem. Vpraša se na 1076 E. 72 St.

Hranilna vloga
International Savings and Loan Co., se prodaja. Poizve se na 986 E. 74 St.

Hiša
za eno družino, 6 sob, pri Euclid Beach, se prodaja. Takoj se plača \$500, ostanek v obrokih, nižjih kot najemina. Vprašajte na 986 E. 74 St.

Gostilno
na prometnem kraju v slovenski naselbini, se prodaja poceni, ker ima lastnik še drugo trgovino. Licenca za vino, 6% pivo in "highballs". Za naslov se poizve v uradu "Enakopravnosti".

J. S. WIDGOY
Slovenski fotograf
se priporoča vsem za izdelavo vsakovrstnih slik po zmernih cenah.
485 E. 152 St.

Stara domovina kliče!
Obiščite deželo svojega rojstva!
7 DNI DO JUGOSLAVIJE
Bremen - Europa
Ekspresni vlak ob parniku v Bremerhaven zajamči pripravno potovanje do Ljubljane.
*
Ali potujete z znanimi ekspresnimi parniki
DEUTSCHLAND HAMBURG NEW YORK ALBERT BALLIN
Izborno železniške zveze od Cherbouga ali Hamburga
Za pojasnila vprašajte lokalnega agenta ali
HAMBURG-AMERICAN LINE NORTH GERMAN LLOYD
1119 Euclid Ave., Cleveland, Ohio

Iz stare domovine
Požar v Sodražici
V četrtek zvečer 15. julija ob 11. uri, ko je že od dela utrujeno ljudstvo spalo, se je oglasil krik: Gori, gori! In zapeli so gasilski rogovi in plat zvona je prebudil tržane, da so še pravčasno prišli na kraj nesreče. Tako je zgorela samo hiša, kjer se je požar začel in to v senu nad hlevom, ki se drži skupaj s hišo Jožeta Vesela, čevljarkega mojstra št. 14.

Posebna čast ženskam, ki so vse marljivo dovajale vodo, da se ogenj ni mogel razširiti na sosednja poslopja, nato so pa gasilci spravili v delo motorno brizgalno, ki je brezhibno dajala vodo. Za prvo pomoč je pa služila stara brizgalna, ki je bolj enostavna toda sigurna, in pa male ročne berglavke. Prihiteji so tudi iz sosednjih vasi, kar je v tem oziru vse hvale vredno.

Vesel je zavarovan za 42.000 Din.

Črni dan na Dravskem polju.
V četrtek 18. julija sta bila na Dravskem polju dva velika požara.

V Zupečji vasi je pogorela posestniku Oslu domačija do tal, pri čemer sta žrtev požara tudi dva mlatiča, in sicer Jožef Danjko, posestnik v Sveči pri Majšpergu in Franc Mlakar, delavec iz Sv. Bolfenka pri Majšpergu. Omenjena dva sta bila zaposlena kot mlatiča pri Oslu in sta usodno noč spala v skednju in si zaradi bliskovite naglice razširitve ognja nista mogla rešiti življenja.

Omenjena dva sta si sorodnika in sta nameravala naslednje jutro pričeti z mlatvijo. Na kak način je prišlo do požara, še ni pojasnjeno. Škoda je mnogo večja, kakor smo poročali, in znaša okrog 80.000 Din. Zavarovan pa je bil le za 34.000 Din.

Tudi škoda, ki jo je povzročil požar na Hajdini, pri katerem je šest posestnikov prišlo ob svojo domačijo, je večja kakor se je prvotno računalo in znaša okrog pol milijona dinarjev.

Tretji požar, ki je izbruhnil isti dan v Janežovskem vrhu pri Ptujju, pa je povzročila strela, ki je udarila v gospodarsko poslopje posestnika Matevža Čuša. Škoda znaša okrog 15.000 Din. Ko so dospeli na kraj požara, ptujski gasilci, je bilo že vse pogorelo, obranili so le stanovanjsko poslopje pretečega požara.

Električni naočniki
Čudovito zdravljenje
Zdi se, da je zdravniška veda tudi že tehniška veda. Na dunajski kliniki so v teh dneh uvedli za zdravljenje boleznij v glavi posebne naočnike:

Elekttrične naočnike. To je nekakšna dvojnata nalčnica, ki jo dajo bolniku čez oči. Rrsrk — pritisek na električni gumb — in naočniki se napolnijo z elektriko.

In elektrika steče naravnost v možgane. Možgane elektrizirajo, ne da bi odprli lobanjo. Skozi odprtine za oči v lobanji spolzi elektrika v možgane in sicer z električnimi naočniki. Uporabljajo jih za zdravljenje posledic kapi in ohromelosti. Z elektriko zdravijo tudi otrplost tilnika, tako zvani "čarobni strel". Z električnim ovrtnikom preženje otrplost. Bolniku položijo krog vratu električno napravo, nekakšen ovrtnik in bolezen leze iz telesa potom elektrike.

Z elektriko omrtvičijo tudi dele telesa. Če ti je bilo treba dati izdreti zob, si dobil injekcijo kokaina. To je povzročalo bolečine. Zdaj ne bo več teh injekcij, marveč bo električni tok na dotičnem mestu vse opravil. V zdravniški vedi je tehnika resnično v veliko pomoč. Le žal, da mrtvih objuati vendarle tudi elektrika ne more.

Štrašna suša
V jugozapadni Istri vlada že mesec dni strašna suša. V nekaterih krajih je padel poslednji dež meseca februarja, ko je v Čičariji poslednji snežilo. Na poljih je vse uničeno. Krompirja ne bo niti za seme. Olive so se v večjem delu popolnoma posušile. Enako je s trto, ki je za Istro glavni vir dohodkov. Iz posameznih vasi morajo po 10 ur daleč, da dobijo vodo v mlakužah in tolmunih usahljenih potokov. Zaradi popolnoma nerabne vode so se pojavile ponekod tudi že razne bolezni. Po nekkih vaseh je že več ljudi obbolelo za tifusom. Zato so oblasti izdale najstrožje higienske odredbe. Kmetom je poginilo že mnogo živine, za katero nimajo ne vode ne sena. Ponekod prodajajo seno po 35 lir za 100 kg. Oblasti tolažijo ljudi, da bo prihodnja leta, ko bo dograjen veliki buzetški vodovod, vode v izobilju.

Lepo in udobno stanovanje
4 velike sobe zgoraj, ali 5 sob spodaj in garažo se odda v najem. Vpraša se na 1076 E. 72 St.

Hranilna vloga
International Savings and Loan Co., se prodaja. Poizve se na 986 E. 74 St.

Hiša
za eno družino, 6 sob, pri Euclid Beach, se prodaja. Takoj se plača \$500, ostanek v obrokih, nižjih kot najemina. Vprašajte na 986 E. 74 St.

Gostilno
na prometnem kraju v slovenski naselbini, se prodaja poceni, ker ima lastnik še drugo trgovino. Licenca za vino, 6% pivo in "highballs". Za naslov se poizve v uradu "Enakopravnosti".

J. S. WIDGOY
Slovenski fotograf
se priporoča vsem za izdelavo vsakovrstnih slik po zmernih cenah.
485 E. 152 St.

Iz stare domovine
Požar v Sodražici
V četrtek zvečer 15. julija ob 11. uri, ko je že od dela utrujeno ljudstvo spalo, se je oglasil krik: Gori, gori! In zapeli so gasilski rogovi in plat zvona je prebudil tržane, da so še pravčasno prišli na kraj nesreče. Tako je zgorela samo hiša, kjer se je požar začel in to v senu nad hlevom, ki se drži skupaj s hišo Jožeta Vesela, čevljarkega mojstra št. 14.

Posebna čast ženskam, ki so vse marljivo dovajale vodo, da se ogenj ni mogel razširiti na sosednja poslopja, nato so pa gasilci spravili v delo motorno brizgalno, ki je brezhibno dajala vodo. Za prvo pomoč je pa služila stara brizgalna, ki je bolj enostavna toda sigurna, in pa male ročne berglavke. Prihiteji so tudi iz sosednjih vasi, kar je v tem oziru vse hvale vredno.

Vesel je zavarovan za 42.000 Din.

Črni dan na Dravskem polju.
V četrtek 18. julija sta bila na Dravskem polju dva velika požara.

V Zupečji vasi je pogorela posestniku Oslu domačija do tal, pri čemer sta žrtev požara tudi dva mlatiča, in sicer Jožef Danjko, posestnik v Sveči pri Majšpergu in Franc Mlakar, delavec iz Sv. Bolfenka pri Majšpergu. Omenjena dva sta bila zaposlena kot mlatiča pri Oslu in sta usodno noč spala v skednju in si zaradi bliskovite naglice razširitve ognja nista mogla rešiti življenja.

Omenjena dva sta si sorodnika in sta nameravala naslednje jutro pričeti z mlatvijo. Na kak način je prišlo do požara, še ni pojasnjeno. Škoda je mnogo večja, kakor smo poročali, in znaša okrog 80.000 Din. Zavarovan pa je bil le za 34.000 Din.

Tudi škoda, ki jo je povzročil požar na Hajdini, pri katerem je šest posestnikov prišlo ob svojo domačijo, je večja kakor se je prvotno računalo in znaša okrog pol milijona dinarjev.

Tretji požar, ki je izbruhnil isti dan v Janežovskem vrhu pri Ptujju, pa je povzročila strela, ki je udarila v gospodarsko poslopje posestnika Matevža Čuša. Škoda znaša okrog 15.000 Din. Ko so dospeli na kraj požara, ptujski gasilci, je bilo že vse pogorelo, obranili so le stanovanjsko poslopje pretečega požara.

Zadnji čas!
Popolna razprodaja
Možje in fantje! Samo še en teden imate čas, da se poslužite izvanredno nizkih cen, ki vam jih nudimo pri nabavi moške in deške obleke in potrebščin, ker potem se bomo selili.

Matere, šola se bliža, vašemu sinčku bo treba novo obleko, nabavite jo sedaj, namesto, da bi čakali in potem plačali še enkrat toliko. Obiščite našo trgovino in gotovo si boste lahko zbrali po vaši volji in po nizki ceni.

30% do 50% ceneje
John Močnik
6517 ST. CLAIR AVENUE

Millions prefer it to mayonnaise - costs less!

Miracle Whip is different - delicious! The time-honored ingredients of mayonnaise and old-fashioned boiled dressing are combined in a new, skillful way. Given the long, thorough beating that French chefs recommend for ideal flavor and smoothness - in the Miracle Whip beater that's exclusive with Kraft.

6401-03 Superior Ave.

Lično delo
Za društvene prireditve, družabne sestanke, poroke in enake slučaje, naročite tiskovine v domači tiskarni, kjer je delo izvršeno lično po vašem okusu. Cene vedno najnižje.

Enakopravnost
6231 St. Clair Ave., Henderson 5811

Lake Shore Post 273 American Legion priredi **PIKNIK** V SOBOTO, 17. AVGUSTA zvečer na PINTARJEVI FARMI Euclid, Ohio Obilo zabave, Izvrstna godba. Okrepčila vsestranska postrežba

Za svobodo in ljubezen

Marko Stojan
Roman iz Balkana.

"Poslušajte, človek božji. Hotel sem vam zaupati važno skrivnost, da pri nas ne rasto kalini, kakršne vi lovite. Kdor se spušča v politične razgovore z ljudmi, ki se vozijo brez listka in dajejo izprevodniku tajna znamenja, je večji tepec nego jaz. Če bi vas pa vseeno mikalo ostati v moji družbi in nadaljevati ta pomenek... ali mi zaupate, da vas vzdignem za vrat in vas treščim tu skozi kakor mačko? ...

To reki, se je obrnil, vrnil se na svoj prostor in se pogreznil v zadovoljnost človeka, ki ve, da je storil prav.

Rdečelasec je segel po svojo ročno torbico in izginil; tudi Juda sta izstopila nekje ...

Zasvital se je dan. V rosnem jutru je zelenela brezmejna ravnina, razlivajoča se kakor morje od obzorja do obzorja.

Ob rohnenju vlaka je mahoma preplavila Ivanovo srce otožnost. O, ti planjava — kakor morje hrepeneča in čakajoča, da bruha tvoj vihar! Ti črna zemlja, rodovitna in vsega zmožna, ječeča pod zatiralčevu peto ...

In vendar — kje je bila meja med to zemljo in med domovino?

Ivan je ni čutil; in prav zato se mu je stisnilo srce še bridkeje.

"Ali ni tam in tukaj ena sama domovina, spojena po našem skupnem trpljenju in ponižanju — neodrešena devica, poročena tujemu dušekupev?"

In že ni mogel več ločiti Jeričine usode od gorja vsega tega izdanega ljudstva. Tako podobno se mu je zdelo oboje; in tudi Dušan, brat od onostran Donave, je imel svoje mesto v tej primeri — pripravljen, pomagati mu z vsemi silami in žrtvovati se za skupno, srečno in svetlo bodočnost.

Vlak pa je bobnel! — čuj, ali ni grmel z železnimi besedami: "Pride čas! ... Pride čas! ... Pride čas! ..."

Zemunski most!

Kakor vihar je popadlo Ivana tisto strašno in bliskovito čustvo, ki ga okusi pač vsak Slovenec, kadar ga pripelje tukaj železni vranec na srbsko obrežje Save.

Slovenska zemlja, gruda brata po misli in krvi — zemlja svojca, svobodna, od nikogar ne tepšana!

Prvikrat v življenju se mu je odgrnila zagonetka svobode ... In kakor mali otroci, ki so si nedolžni in odkritosrčni ter ne umejo prikrivati genotij svojega srca, je začutil mahoma, kako ga davi v grlu nekaj sladkega in bridkega obnem.

Komaj mu je še ostalo časa, da je segel po rutico in obrnil lice proti oknu: zaplakal je kratko in tiho, a krčevito, vroče — kakor žalostno dete v materinskem naročju ...

Toda že se je ustavil vlak na pragu bele prestolnice srbskega kraljestva.

Ivan je skočil z voza kakor preroben — kakor da stopa v nov, preustvarjen svet. Nič več plahosti ni bilo v njem, nič več dvoma; tako silno je vrela v njegovih prsih radost neizmerne oddahnjenja.

Svobodna zemlja — zemlja volje in ponosa! Šele tu se je zavedel naš prijatelj, da vera v moč in pogum premoreta vse ...

Hitel je z drugimi proti izhodu. Zdajci pa mu zastavi pot

širokopleč moški, udari ga po rami in zakliče glasno:

"Kam, brate? Iščeš Jurišiča?"

Osuplo se je ustavljal Javornik in pomeril moža z očmi. Bil je rjav, brkat in srednje velike postave; oči so mu zrle prsto in resno. Kar nekako nasprotovale je njih dobrohotnost ogromni brazgotini, ki je klala levo stran obraza v dvoje neenakih polovic.

"Ta je bil že tam, kjer treso svinčene češplje!" je dejal Ivan sam pri sebi in potrdil tujčevo vprašanje.

"Poslal me je čakati," je velel mož z debelim basom. "Jaz sem Jovo Pazarac," je dodal, videč, da motri Ivana njegovo postavo z vprašujočimi očesi, od srbske kmetijske kučme pa do opankov na nogi. "Če hočete, pojdeva takoj k Belemu orlu."

Naš prijatelj se je naglo sprijaznil s preprostim spremljevalcem, ki ga je odlikovala jakost v besedah in gibanju, lastna po navadi ljudem, ki žive mnogo v viharu in svobodi.

Dolgo sta korakala po okroglem kamenju belgrajskega tlaka, po stranskih, polturških uličicah, čez krasne, velikomestne Terazije in zopet po neravnih stranskih cestih, preden sta se ustavila pred enonadstropno hišo dokaj starikave zunanosti. Čez vse pročelje se je razpenjal napis v velikih črnih pismenih: Hotel pri "Belem orlu" — nad vrati pa je visel izpran pločevinat izvesek z naskikanim belim orlom, ki je držal med kremplji ogromen handžar.

"Beli orle!" se pristiheva tistim belgrajskim prenočiščem, v katerih gost ne sme pričakovati zapadnje-evropskih udobnosti, ki pa jim vendar ne manjka zvestih gostov. Znan je bil v časih naše povesti zlasti četnikom, mudečim se v prestolnici po napornih in nevarnih pohodih v Staro Srbijo in Makedonijo. Takšen četnik ali komita, kakor veli običajna srbska beseda, je bil tudi Jovo Pazarac, ki je čakal Ivana na kolodvoru.

V pritličju "Belega orla" je krčma z dvema sobama; prva, na ulico, je namenjena tujcem in zbog tega večinoma prazna. Druga, ki gleda na dvorišče, je majhna in tesna, zato pa tudi polna običajnih zvestih gostov, pomenkujočih se tiho ob rakiji ali čaši ognjevitiga temnordečega vina, ali pušičih zamišljeno tana!

De Luxe SINGER Electric

The greatest achievement in the design and construction of fine sewing machines. When closed the machine is entirely concealed, making a beautiful console table. See it on display at

SINGER

Erasmus Gorshe
1030 East 66th Place
Corner St. Clair
HEnd. 4245

svojo cigareto k izborni turški kavi, ki jo donša strogooki krčmar.

Namenjena je samo njim; tuj človek, ki je pomotoma zašel vanjo, se je vrnil že nekaterikrat hitreje, nego so ga nesle lastne noge ... Stj ima vsaka krčma svoje tajnosti; a malokateri jih skriva toliko kakor "Beli orle" pod svojimi perotmi.

Ivana je kar tresla napetost, kaj bo videl in kaj izve. Kakor jagnje se je dal poriniti Jovu v zakajeno čumnato, kjer je ob njegovem prihodu utihnilo več moških glasov.

"Dobrodošel, Ivan!" je zaklical nekdo v tem trenutku. Dušan je bil vstal izza mize skočil k prijatelju in mu položil obedve roki na rame.

"Že ves dan zborujemo in te pričakujemo", je dodal nato. "Armadija je mobilizirana; če te je volja, marširamo takoj."

To reki je pokazal z roko na četvorico, ki se je približala ob teh besedah.

Ivan ga je pogledal osuplo. "Da, da," se je zasmel Jurišič. "Ali si misliš, da pojdeva sama? Ne, dragi, tudi v Carigradu se ti lahko zgodi kaj macedonskega. Čim več nas je, tem bolje — da nas le ni preveč. Mnogo oči več vidi, več ušes slisi mnogo — več pesti več zmore, kadar pride do tega. Plen, ki ga hočeva iztrgati Svabu, nama je predragocen", je dodal z rahlim drhtljajem v blagodnečem glasu.

Ivan je stopil k Dušanovim tovarišem ter jim po vrsti stisnil roke, dočim je Jurišič predstavljaj:

"Jova poznaš, saj te je spremlil. Vrl junak je! Ta, Marko Nedeljkovič, je njegov rojak Šumadinec — eden najboljših četnikov, kar jih je podpisanih na turških glavah; divji Marko mu pravimo zaradi kosmate brade. Tudi to je moj bratranec Mihajlo Jankovič, ki študira pravo in ne obrača puške nič slabše od paragrafov; in to je moj brat Miloš, naš Benjamin. Mlad je mož — pravkar je dovršil gimnazijo — toda drzen in premeten kakor star junak, in komaj čaka prilike, da se izkaže. Ni mi dal miru, dokler mu nisem obljubil, da pojde z nami. Da več: tvoja povest je znana vsem; zdaj povej samo, če prinašaš kaj važnih novic."

Ivan je sedel ter poročal v kratkih besedah dogodke, ki so znani bralcu iz prejšnjega poglavja.

"Ali si našel med tem kako sled?" je vprašal prijatelja nazadnje; njegove oči so obstale v tesnobnem pričakovanju na Dušanovem obrazu.

"Nobene; dognal sem le, da Schrattena dobro poznajo tudi v našem mestu — četudi ne najboljše krogi — in to, da segajo njegove zveze res do Zlatega roga. Verjetno je po tem takem — ali bolje, niti dvoma ni, da nas privede v Carigradu ta ali ona pot na njegovo sled."

"Kakšne zveze ima lump tu pri nas?" je dejal Ivan z glasom drhtečim od zaničevanja.

"Takšne, ki si jih lahko misliš. Srbske oblasti so mu stopile že parkrat na prste, in mož je zdaj sploh iztrgan iz Srbije. Izvedeli smo, da je bil tisti dan zares na zemunskem in na belgrajskem kolodvoru, v družbi mlade dame — tvoje sestre Jerice ..."

"Kako da ga niso prijeli, če je iztrgan?"

"Počakaj; tu se začneja drugi poglavje. Prvič je bil obrbit — spoznal ga je samo eden; a drugič je prišla policija na sled stvarim, ki jo tako zanimajo, da je sklenila, ne ovirati ga, če bi se mu vseeno še stožilo po belgrajskih tleh. Von Schratten je namreč znanec nekega Krastića, prodane kreature, ki je izginila odtod, ko je pomagala izvestnim ljudem ponarediti tajne dokumente po nalogu tuje države. Da so to vedeli prej, bi ga sploh ne bili iztirali; tako pa je vsaj umevno, da se naša policija ne bi branila, dobiti tička bliže pred oči, in da je beležka o njegovem iztiranju izginila nekega dne iz policijskih aktov."

"Pa kakšne so bile njegove zveze s Krastičem?"

"Vrag me vzemi, ako vem kaj pravega. Ali je Schratten pomagal Krastiću vohuniti in ponarejati, ali pa Krastić Schrattenu trgovati — s pomočjo visokih zvez, saj veš — in morda še kakih priporočilnih pisem ... Eno je naravnost od drugega, in prej ko ne —"

"Prej ko ne je oboje resnica, hahaha!" se je zasmel Ivan s kratkim, bridkim smehom.

"Za naju dva bi bilo res najboljšje," je zadržal Dušan važno. "Govoril sem z izvestnimi gospodi in s tem in onim zaupnikom naše tajne organizacije; pazili bodo na vso vrlo družbo, in ravno na teh krivih potih mora srečati Schrattena prej ali slej roka, ki ga prime za vrat." "Prej ali slej!" je vzkliknil I-

van v trenutnem razburjenju. "Ta je lepa! Prej ali slej! Čez mesec dni ali čez dva meseca — morda pa tudi že jutri — z eno besedo, prej ali slej bo prepozno za naju dva! Prej ali slej bo Jerica izgubljena, in nikdar več se ne bo dalo popraviti — nikdar več ..."

V nemem obupu se je udaril naš rojak z rokami po čelu.

Dušan pa mu je položil roko na ramo in mu pogledal resno v oči.

"Ne, ne, dragi moj," je izpregovoril s trdnim glasom, "tvoj strah je upravičen samo, če pojdeš s tem plašnim srcem na pot. Ali mari ne čutiš, da vera in volja premakneta goro, če je treba? Treba je samo hoteti, verovati v uspeh z vso strastjo in vso skalno zavestjo svoje moči — pa se ti uklone sovražna usoda, tudi če bi igrali za njo na drugem koncu sveta. In pamet sama ti pravi, da se bojiš brez povoda. Von Schratten je trgovec — on se ni in se ne bo doteknil blaga; s tem bi mu vzel polovico cene. Ker bo pa tudi gledal, da ga speča čim najbolj drago, stavi glavo, da se šele ozira, komu bi ga ponudil. Jerici ne preči nevarnost ne danes in ne jutri, niti najbližje dni. Ti

misli samo to, kar si ponavljam: jaz vsako uro in vsako minuto; jaz hočem, da počakaš, usoda, dokler ne pridem in se ne pomerim s tabo, oko v očesu!"

Rdečica je oblila Ivanovo lice; kaj dobro je slišal v prijateljevih besedah ožitek malodušja.

"Prav imaš, Dušan," je odgovoril in mu stisnil roko. "Oprost mi ta napad obupa. Pri nas doma živimo mirno in leno, kakor živina v gospodarjevem jarmu; v našem življenju je premalo ostre borbe, premalo nevarnosti in premalo zmag; zato ne znamo ceniti lastne moči."

Zavarovalnino
proti
OGNJU, TATVINI, AVTOMOBILSKIM NESREČAM itd.

preskrbi

Janko N. Rogelj
6401 Superior Ave.
Pokličite:
ENdicott 0718
HEnderson 1218

ONLY IN NORGE DO YOU GET THE PLUS VALUE OF ROLLATOR REFRIGERATION

Part of the plus value in Norge is the plus cold-making power of the Rollator. It is able to make more cold than you'll ever need, is simple in construction, smooth in operation, uses hardly any current, is almost everlasting. By actual test, the Rollator improves with use.

The extreme efficiency and dependableness of the Rollator is the basis of saving in both food and refrigeration. Rollator Refrigeration enables Norge owners to save up to \$11 a month.

THE ROLLATOR...
Smooth, easy, rolling power provides more cold — uses less current.

SEE THE NORGE BEFORE YOU BUY

ONLY IN THE NORGE WASHER DO YOU GET THE PLUS VALUE OF Autobuilt TRANSMISSION

When you buy a new washer, you expect it to give you years of quiet, dependable, trouble-free service.

But do you realize that, from the standpoint of dependable performance, the most important part of a washer is the transmission. And only the Norge washer has the "Autobuilt" transmission, with its system of "take-up points" which makes the Norge truly a life-lasting washer.

(Model 80-P Washer with Pump Illustrated) 20-RWK-1

SUPERIOR HOME SUPPLY
6401-05 Superior Ave.

NORGE

A bodi prepričan, tega se čim tu doli — od vas ... se vrnem med naše planine, nesem našim ljudem nogelj s seboj!"

Help Kidneys

Don't Take Drastic Drugs

Your kidneys contain 9 million tubes or filters which may be clogged by neglect or drastic, irritating medicine. If functional kidneys are clogged, they make you suffer from Up Night, Nervousness, Loss of Appetite, Rheumatic Pains, Headaches, Burning, Smarting or Itching, Need to take chances. All these need to be taken care of. All these need to be taken care of. All these need to be taken care of. All these need to be taken care of.

TOOK OFF 17 LBS OF UGLY FAT

HEEDED DOCTOR'S ADVICE

Mrs. Robert Hickey, Calif., writes: "My doctor wouldn't hurt me in the least, lost 17 lbs. in 6 weeks. Kruschen worth its weight in gold. Mrs. Hickey paid no attention to the doctor's advice. She was a gossiper who said there was a safe way to reduce. She was told her doctor's advice. YOU? Get a Jar of Kruschen today. 4 weeks and costs but a few cents. Simply take half teaspoonful of hot water every morning. Kruschen is the guarantee of druggists."

KC BAKING POWDER

Manufactured by Kruschen Powder Specialists

make nothing but KC Powder, under supervision of Expert Chemists of National Reputation

ALWAYS DEPENDABLE

FULL PACK
NO SLACK FILLING

Same Price As 44 Years Ago

25 ounces

MILLIONS OF POUNDS USED BY OUR GOVERNMENT

COULD NOT DO HOUSEWORK

WHEN I was young, I was nervous and my table was never set. This medicine may be the answer you need.

energy: Mrs. Charles L. Trenton, New Jersey, says, "I'm doing just a little work in the house. My mother-in-law commended the Vegetable Compound. I can see a wonderful change."

Try Lydia E. Pinkett's VEGETABLE COMPOUND

OLD PEOPLE

way to keep breath wholesome

Halitosis (bad breath) quickly to Listerine, safe antiseptic deodorant

Either because of stomach fermentation, or the wearing of dentures, people frequently have halitosis. No wonder others consider them a bit of food on mouth, teeth, or surfaces.

This safe antiseptic and germicide works quickly. It cleanses mucous surfaces. Halitosis frequently is a fact, a major cause of odors. counteracts the odors themselves.

Try using Listerine every two or three days. See how much more wholesome your mouth. How it sweetens your breath.

Pharmaceutical Co., St. Louis, Mo.

Don't offend others with halitosis with LISTERINE

Raising the Family - Sometimes we think Sophie is dead from "the neck up"

1. "HERE'S ONE I HEARD AT THE LODGE TONIGHT. 'SAYE - WHY AM I LIKE A BAKER?'"

2. "HOW SHOULD I KNOW?"

3. "BECAUSE WE BOTH (K) NEED THE DOUGH!"

4. "OH, LIKE, I MUST TELL THAT TO FANNY!"

5. "FANNY, WHY AM I LIKE A BAKER?"

6. "LANDS! I DON'T KNOW!"

7. "BECAUSE WE'D LIKE TO HAVE SOME MONEY!"

8. "AIN'T THAT THE COMICALST THING?"

INTERNATIONAL CARTOON CO. N.Y.